

[Carl P. Jensen.]

forespørgsel, overhovedet interesse for dette spørgsmål på andre områder, end hvor det gælder arbejdernes organisationer? Det turde dog være en kendsgerning, at man ikke interesserer sig for at begrænse andre organisations muligheder end lige netop fagforeningernes, og vel at mærke når det er arbejdernes fagforeninger. For det er vel ikke hensigten, at den aktion, der her er indledt, skulle være optakten til at se nærmere på andre organisationsformer, hvor der i højere grad er tale om tvang end i dette tilfælde?

Når det ærede medlem hr. Poul Sørensen hævder, at det efter retspraksis er ulovligt, er det det samme standpunkt, som højesteretsadvokater Hjeremind indtager i sin kronik, nemlig at organisationsvang er ulovlig efter dansk ret. Han anfører her, at der ikke foreligger nogen omfattende domspraksis på dette område, men til gengæld er retsstillingen klar, og han henviser ligesom det ærede medlem hr. Poul Sørensen til en ledende dom, der er afsagt af Højesteret den 13. april 1932. Jeg vil gerne minde om, at vi har noget, der er nyere end 1932. Professor Illum har skrevet en bog, der kendes af mange, måske med undtagelse af jurister. Jeg tænker her på „Den kollektive arbejdsret“. Der kan man på side 373—374 læse, hvad denne ansete jurist mener om dette forhold. Her udtaler professoren sig både om overenskomsternes eksklusivbestemmelser, om organisationspligt og om retspraksis på dette område. Med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne citere, hvad professor Illum skriver:

„Som tidligere omtalt forekommer det, at de kollektive overenskomster indeholder udtrykkelige bestemmelser om udelukkende eller fortrinsvis beskæftigelse af organiserede arbejdere. Når fagforeningerne har påtalt brud på sådanne bestemmelser ved den faste voldgiftsret, er retten til stadighed gået ud fra den forudsætning, at bestemmelsen er gyldig. Da denne faste voldgiftsret imidlertid ifølge

sin sammensætning og opgave ikke kan tage stilling til spørgsmålet om aftalens gyldighed overfor trediemand, kan denne rets stilling ikke være afgørende for bedømmelsen af lovligheden i forhold til udenforstående arbejdere. De almindelige domstole følger dog den samme linie, idet man har nægtet at yde erstatning til arbejdere, som efter forlangende er krævet afskedigede under henvisning til bestående eksklusiv- eller fortrinsaftaler.“

Professoren støtter naturligvis denne antagelse med henvisning til retsafgørelser, og jeg skal gerne yde et beskedent bidrag i så henseende. Her kan jeg ikke undgå at nævne f. eks. Den almindelige danske Lægeforening, der har oprettet en række overenskomster, ganske almindelige overenskomster med priskuranter, hvor man tariferer sit arbejde. Modparten i disse overenskomster er ikke alene sygekasser, men såvel kommunale som amts- og stats-hospitaler, og i samtlige overenskomster er der en organisationsbestemmelse. Der er en række af dem, men jeg skal kun nævne en enkelt. Med byrådene i Fyns stift er der oprettet en overenskomst, hvori det hedder:

„Kommunen må ikke benytte læger, der står udenfor denne forening, ej heller kvaksalvere og kiropraktorer.“

Denne overenskomst er optrykt i lægeforeningens årbog side 280. Man angiver her tilmed en bestemt gruppe, nemlig kvaksalvere og kiropraktorer, der skal holdes udenfor. Hvad angår kvaksalvere, er jeg forsåvidt enig, men om det også er rimeligt, hvad angår den anden gruppe, er et andet spørgsmål, som det vel ikke tilkommer lægeforeningen at tage stilling til.

Hvis man heroverfor vil sige, at selvom det står i en overenskomst, behøver det ikke at være lovligt, og vil henviser til det, man kalder ledende retspraksis på dette område, så vil jeg henviser til to højesteretsdomme, den ene fra 1951, den anden fra 1953. Der er ganske sikkert flere, men jeg har ikke haft lejlighed til at granske,